

Metode de evaluare în învățământul preșcolar

Evaluarea reprezintă totalitatea activităților prin care se colectează, organizează și interpretează datele obținute în urma aplicării unor tehnici, metode și instrumente de măsurare, elaborate în conformitate cu obiectivele și tipul evaluării, în funcție de conținutul și grupul de lucru vizat, în scopul emiterii unei judecăți de valoare pe care se bazează o anumită decizie în plan educațional.

În mod curent prin evaluare în învățământ se înțelege actul didactic complex integrat întregului proces de învățământ care asigură evidențierea cantității cunoștințelor dobândite și valoarea, nivelul performanțelor și eficiența acestora la un moment dat oferind soluții de perfecționare a actului de predare-învățare.

În învățământul preșcolar evaluarea performanțelor copilului preșcolar se realizează cu modalități specifice acestui nivel de educare și instruire având în vedere faptul că achiziționarea cunoștințelor nu reprezintă un scop în sine în această perioadă de viață.

Prin intermediul evaluării, educatoarea cunoaște în fiecare etapă a desfășurării procesului instructiv-educativ, nivelul atins de copii, identifică punctele forte și lacunele din cunoștințele, priceperile, deprinderile, aptitudinile, reprezentările, limbajul copiilor. Pe baza diagnosticului, educatoarea stabilește măsurile necesare pentru completarea și aprofundarea cunoștințelor, corectarea deprinderilor greșite, perfecționarea priceperilor și deprinderilor. Tot prin evaluare, educatoarea inventariază achizițiile copiilor și apreciază progresul înregistrat de copil de la o etapă la alta a devenirii sale. În activitatea din grădiniță, actul de evaluare are drept scop măsurarea și aprecierea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor dobândite de copii în cadrul actului educațional. În același timp, evaluarea urmărește și aspectele formative ale muncii educatoarei, concretizată în modalitățile de abordare a conținuturilor și a modalităților de transmitere ale acestora.

Evaluarea rezultatelor obținute de copii are efecte pozitive asupra activității lor, îndeplinește un rol de supraveghere a activității preșcolare. Verificările asupra acumulărilor calitative și cantitative ale copiilor în procesul instructiv-educativ contribuie la calificarea și consolidarea cunoștințelor acumulate, care sunt fixate, sistematizate și integrate în structuri.

Dupa funcția pe care evaluarea o îndeplinește în cadrul procesului mai larg al stimulării potențialului biopsihotic al copilului și al optimizării parametrilor generali ai dezvoltării acestuia, formele de evaluare utilizate în grădinițe sunt:

-*evaluarea inițială*, care constă în aprecierea nivelului general al dezvoltării copilului la intrarea în grădiniță sau în momentul integrării lui în diferite categorii de vârstă ale preșcolarității;

-*evaluarea continuă sau de progres* pe care o regăsim în derularea tuturor activităților curente din cadrul grădiniței și care operează în diverse forme: (a observării continue a comportamentului copiilor, a surprinderii reacțiilor pe care ei le au la solicitările diverse, a semnalării progreselor pe care le obțin prin trecerea de la o sarcină la alta; a recompensării succeselor pe care copiii le obțin în învățare prin formule premiale de genul: „Bravo”, „Foarte bine”, „Exceptional”; a atitudinilor de sprijin, de încurajare pentru depășirea anumitor obstacole și dificultăți de învățare prin formula „Se poate și mai bine”, „Mai încearcă o dată”;

-*evaluarea sumativă* intervine, de obicei la finalul unei componente tematice care se desfășoară pe o durată mai mare de timp sau la sfârșit de semestru când se revizuiesc cunoștințele, abilitățile, deprinderile dobândite în acest interval, cu scopul întăririi și stabilizării noilor componente achiziționate.

Întregul demers evaluativ se realizează cu ajutorul metodelor adaptate, strategii didactice specifice învățământului preșcolar. La începutul fiecărui an școlar, primele două săptămâni sunt rezervate culegerii de date pentru cunoașterea fiecărui copil. Metodele utilizate de educatoare sunt:

- observarea copilului în timpul diferitelor activități și momente din programul zilnic, consemnarea în protocoale individuale;
- dialogul cu copilul și cu părinții, pentru cunoașterea dezvoltării psiho-fizice, a nivelului de cunoaștere, a deprinderilor preșcolarilor.

În timpul anului școlar, se realizează în mod implicit o evaluare continuă a nivelului de cunoștințe și deprinderi prin oportunitățile oferite de regimul zilnic, fișele de evaluare, observarea zilnică, prin convorbiri, studiul produselor activității, teste.

Observarea copiilor în timpul regimului zilnic reprezintă perceperea organizată, sistematică, de durată a conduitei în situații variate. Presupune stabilirea unui scop, elaborarea unui plan, precizarea instrumentelor, consemnarea datelor, interpretarea acestora din punct de vedere psihopedagogic.

Probele orale sunt cele mai utilizate metode de evaluare din grădiniță. Acestea oferă o interacționare directă între educatoare și copil. Sunt flexibile și pot alterna întrebările în funcție de calitatea răspunsurilor. Probele orale oferă copilului posibilitatea de a formula răspunsurile libere, fără a le structura; poate să-și justifice răspunsul.

Convorbirea este un dialog între educator și copil după un plan de întrebări urmând consemnarea răspunsurilor și interpretarea lor.

Testul este o probă standardizată care furnizează date despre caracteristici psihofizice din diverse planuri.

Studiul produselor activității oferă date însemnate pentru dezvoltarea deprinderilor, a intereselor, a aptitudinilor, a motivațiilor copiilor. Se studiază desene, obiecte confecționate, colaje, picturi, modelaje etc.

Portofoliul este o metodă de evaluare care înmagazinează date despre progresul copilului, poate fi considerat ca o „carte de vizită” a preșcolarului. Portofoliul poate cuprinde: o listă cu comportamente așteptate; observații asupra evoluției copilului; lucrări ale acestuia; poze cu sarcini/activități pe care acesta le-a dus la bun sfârșit pe parcursul anului școlar, rezultate ale activităților extracurriculare (diplome la diverse concursuri) etc. În concluzie, portofoliul nu este numai o metodă alternativă de evaluare a copilului ci, poate fi reprezentativ pentru crearea unei imagini pozitive asupra unei grupe sau a unei grădinițe.

La sfârșitul anului școlar și la finele unui ciclu se impune o evaluare atentă, detaliată a copiilor pentru a stabili programul următor sau pentru a finaliza fișele de progres de la finalul preșcolarității și de acces în școala primară. Pentru acest scop se planifică o perioadă de circa două săptămâni de evaluare finală. Fiecare tip de activitate și fiecare categorie de activități comune are forme și metode specifice. Se vehiculează o serie de caiete de muncă independentă și fișe de evaluare consacrate în practică, ce pot fi însă îmbogățite și diversificate. Cele mai multe s-au elaborat în sfera activităților matematice sau pentru exercițiile grafice.

În **povestiri, repovestiri** sau **convorbiri** se apelează la recunoașterea unor scene din povești, ordonarea lor cronologică, recunoașterea unor obiecte, ființe, lucruri. La activitățile de **educație plastică și activitățile practice**, evaluarea se realizează chiar prin analiza creațiilor; la **educație muzicală** se pot organiza serbări sau spectacole pentru părinți, iar la **activitățile de educație pentru societate** se propun acțiuni de curățenie, ordine, autogospodărire, îngrijirea spațiilor verzi sau împodobirea sălii (în care pot fi evaluate contribuțiile fiecărui copil). De asemenea, la **educație fizică** se aplică probe de motricitate, forță, rezistență, îndemânare specifice vârstei.

Contribuția **jocurilor și a activităților alese, a opționalelor** se evaluează împreună cu cea a activităților comune, deoarece este dificil să determinăm cât din performanțele copiilor se datorează fiecărei forme de activitate. Important este ca la finele fiecărei activități,

preșcolarii să-și îmbunătățească rezultatele, să se comporte conform regulilor stabilite de comun acord.

Astfel, prin toate aceste forme de evaluare și metode de apreciere a rezultatelor, preșcolarii devin treptat capabili să se autoaprecieze, să descopere ce au lucrat bine, corect, ce achiziții noi au, dar și ce lipsuri trebuie compensate. De asemenea, părinții preșcolarilor vor putea afla rezultatele evaluării prin întâlniri periodice, prin scrisori tematice, prin intermediul copiilor care vor duce acasă desene, fișe, felicitări, tablouri confecționate de ei, sporind astfel preocuparea acestora pentru muca educativă și conținutul informațional vehiculat de educatori și atrăgând sprijinul lor ca parteneri în educație.

Așadar, prin evaluare, educatoarea își îndeplinește misiunea nobilă de a pregăti copilul pentru o integrare fără disfuncții în școală, de a urmări ce se întâmplă cu el și după terminare, furnizând învățătorilor datele necesare continuării acțiunii instructiv-educative pe diferite trepte. Urmând pașii unei evaluări eficiente și respectând cerințele acesteia, constituie o modalitate de a moderniza procesul de învățământ, precum și de a spori rolul educației în formarea personalității copiilor.

BIBLIOGRAFIE:

1. NEACȘU ION; POTOLEA IOAN; RADU ION „*Reforma evaluării în învățământ*” Ministerul Învățământului, București, 1996
2. MEYER G; *De ce și cum evaluăm?*, Editura Polirom, Iași 2000
3. CHIRIAC MARIA *Evaluarea-ghid al activității din grădiniță-studiu științific*
4. CUCOȘ, CONSTANTIN *Pedagogie- ediția a II a revizuită și adăugită*, Iași, Polirom, 2006
5. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII *Curriculum pentru educație timpurie*, 2019

Profesor învățământ preșcolar Nica Dorina
Grădinița cu P.P. „Dumbrava minunată” Tulcea